

P6_TA(2008)0260

Hospodárska súťaž: vyšetovanie v odvetví retailového bankovníctva

Uznesenie Európskeho parlamentu z 5. júna 2008 o hospodárskej súťaži: vyšetovaní v odvetví retailového bankovníctva (2007/2201(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na oznámenie Komisie s názvom Vyšetovanie v odvetví retailového bankovníctva podľa článku 17 nariadenia (ES) č. 1/2003 (Záverečná správa) (KOM(2007)0033),
- so zreteľom na priebežnú správu Komisie I z 12. apríla 2006 o platobných kartách a jej priebežnú správu II zo 17. júla 2006o bežných účtoch a súvisiacich službách,
- so zreteľom na Zelenú knihu o retailových finančných službách na jednotnom trhu (KOM(2007)0226),
- so zreteľom na oznámenie Komisie s názvom Jednotný trh pre Európu 21. storočia (KOM(2007)0724),
- so zreteľom na nedávne rozhodnutie Komisie COMP/34.579 Europay (Eurocard-MasterCard) z 19. decembra 2007 o mnohostranných výmenných poplatkoch spoločnosti MasterCard v rámci EHP,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2006/48/ES zo 14. júna 2006 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií (prepracované znenie)¹ (smernica o kapitálových požiadavkách) a smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2006/49/ES zo 14. júna 2006 o kapitálovej primeranosti investičných spoločností a úverových inštitúcií (prepracované znenie)² (smernica o kapitálovej primeranosti),
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2007/64/ES z 13. novembra 2007 o platobných službách na vnútornom trhu³ (smernica o platobných službách),
- so zreteľom na svoju pozíciu v druhom čítaní zo 16. januára 2008 K spoločnej pozícii prijatej Radou na účely prijatia smernice Európskeho parlamentu a Rady o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS⁴ (návrh smernice o spotrebiteľskom úvere)
- so zreteľom na svoje uznesenie z 11. júla 2007 o politike finančných služieb na roky (2005 – 2010) - Biela kniha⁵,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 4. júla 2006 o ďalšej konsolidácii v odvetví finančných

¹ Ú. v. EÚ L 177, 30.6.2006, s. 1.

² Ú. v. EÚ L 177, 30.6.2006, s. 201.

³ Ú. v. EÚ L 319, 5.12.2007, s. 1.

⁴ Prijaté texty, P6_TA(2008)0011.

⁵ Prijaté texty, P6_TA(2007)0338.

služieb¹,

- so zreteľom na článok 45 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre hospodárske a menové veci (A6-0185/2008),
- A. keďže dobre fungujúci jednotný finančný trh je nevyhnutným predpokladom na dosiahnutie cieľov v rámci lisabonskej agendy, ktorej cieľom je zabezpečiť, aby EÚ mala najkonkurencieschopnejšiu a najdynamickejšiu znalostnú ekonomiku na svete schopnú zabezpečiť trvalo udržateľný hospodársky rast a zvyšovať počet a kvalitu pracovných miest,
 - B. keďže retailové banky majú zásadnú úlohu pri aplikácii podmienok menovej politiky, podľa potreby, na trh, predovšetkým na malé a stredné podniky (MSP) a spotrebiteľov,
 - C. keďže preto, aby sa dokončil akčný plán pre finančné služby a aby ho mohli spotrebiteľia a retailoví zákazníci v plnej miere využiť, treba zlepšiť retailové finančné služby,
 - D. keďže prístup k základným bankovým službám, ako otvorenie bankového účtu, je právom každého občana,
 - E. keďže odvetvie retailového bankovníctva je dôležité pre hospodárstvo EÚ, pokiaľ ide o rast a zamestnanosť, a jeho význam pre spotrebiteľov a MSP,
 - F. keďže pretrvávajú ťažkosti týkajúce sa harmonizácie v oblasti spotrebiteľskej politiky v EÚ a vnútornej zložitosti finančných produktov,
 - G. keďže politiky hospodárskej súťaže Spoločenstva je dôležitá pre dobudovanie vnútorného trhu a dobré fungovanie skutočne rovnakých podmienok pre všetky subjekty,
 - H. keďže rozmanitosť právnych modelov a obchodných cieľov finančných subjektov v odvetví retailového bankovníctva (banky, sporiteľne, družstevné banky atď.) je základnou prednosťou hospodárstva EÚ, ktorá obohacuje toto odvetvie, zodpovedá zmiešanej štruktúre trhu a prispieva k zvýšeniu hospodárskej súťaže na vnútornom trhu,
 - I. keďže je potrebné vyvážiť vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa s riadnym fungovaním vnútorného trhu,

Všeobecne

1. podporuje integrovaný prístup Komisie pozostávajúci z podpory politiky vnútorného trhu s dobre cieleným vyšetrením v odvetví; ľutuje však načasovanie tohto vyšetrenia v odvetví a skutočnosť, že sa nepreskúmal spôsob aplikácie podmienok menovej politiky na retailový trh, a povzbudzuje Komisiu, aby pokračovala vo svojej činnosti, kým sa v praxi prejavia účinky smernice o kapitálovej primeranosti, Jednotnej európskej platobnej oblasti (SEPA), smernice o platobných službách a smernice o spotrebiteľskom úvere;
2. ľutuje, že vyšetrenie v odvetví retailového bankovníctva dostatočne neprihliada na osobitosti prísne regulovaného bankového sektora a na význam kultúry, zvykov a jazykov pri voľbe zo strany spotrebiteľa a dostupnej ochrane finančných produktov; domnieva sa, že nedostatočná mobilita zákazníkov v EÚ je často podmienená dlhodobým vzťahom dôvery,

¹ OJ C 303E, 13.12.2006, s. 110.

ktorý často vzniká medzi bankou a spotrebiteľom; je znepokojený skutočnosťou, že základom hodnotenia Komisie týkajúceho sa trhovej integrácie je príliš málo hospodárskych ukazovateľov, a preto je možné, že toto hodnotenie nevyjadruje presne vlastnosti odvetvia retailového bankovníctva;

3. pripomína, že politika hospodárskej súťaže je silným nástrojom na dobudovanie vnútorného trhu, ale že snaha o väčšiu konkurenciu by nemala viesť k oslabenému riadeniu rizika v bankovom sektore ani ohroziť stabilitu mimoriadne dôležitého a strategického sektora svetového hospodárstva; zdôrazňuje, že dôvera trhu a dôvera spotrebiteľa sú pre ďalší rozvoj finančných služieb nevyhnutné a že je potrebné podporovať informovanie spotrebiteľa o finančných službách s cieľom posilniť úlohu spotrebiteľov ako účastníkov trhu;
4. poukazuje na skutočnosť, že nadmerne rozdrobený regulačný rámec je prekážkou rozvoja cezhraničného poskytovania bankových služieb; podporuje preto iniciatívu Komisie znovu prehodnotiť smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2002/65/ES z 23. septembra 2002 o poskytovaní finančných služieb spotrebiteľom na diaľku¹, ktorá musí takisto zahŕňať revíziu smerníc o elektronickom obchode² a elektronických podpisoch³, s cieľom umožniť, aby účinne dosiahli svoje ciele;
5. domnieva sa, že aj vykonávanie právnych predpisov proti praniu špinavých peňazí môže byť prekážkou mobility zákazníkov napríklad v súvislosti s otvorením cezhraničného bežného účtu, keďže banky musia splniť rôzne požiadavky týkajúce sa identifikácie a overenia; vyzýva Komisiu, aby zhodnotila vplyv pravidiel stanovených právnymi predpismi proti praniu špinavých peňazí na mobilitu spotrebiteľov;

Mobilita spotrebiteľov

6. žiada Komisiu, aby podnikala kroky na uľahčenie mobility spotrebiteľov a monitorovala pokrok členských štátov v súvislosti s možnosťou spotrebiteľa ľahšie zmeniť poskytovateľa služieb, čím by sa posilnila zdravá hospodárska súťaž medzi poskytovateľmi služieb; želá si, aby sa v čo najväčšej miere zabránilo narušeniu služieb, a to aj v prípade zrušenia bežného účtu či zmeny poskytovateľa, a aby sa zabránilo akémukoľvek zdvojovaniu služieb;
7. naliehavo žiada, aby zjednodušenie nariadení týkajúcich sa finančných služieb a odstránenie prekážok mobility spotrebiteľa nespôsobili v členských štátoch zníženie noriem ochrany spotrebiteľa;
8. odporúča, aby sa s cieľom podporiť mobilitu a hospodársku súťaž povoľovali podľa možnosti žiadne alebo len plne opodstatnené náklady na zrušenie účtov; nabáda odvetvie bankovníctva, aby vypracovalo osvedčené postupy pre rýchle a účinné spôsoby zmeny účtov, pričom by sa zohľadnil čas trvania takejto zmeny aj náklady s ňou spojené; domnieva sa, že zmena bežných účtov by nemala spotrebiteľom spôsobiť žiadnu škodu; je proti

¹ Ú. v. ES L 271, 9.10.2002, s. 16.

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/31/ES zo 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (smernica o elektronickom obchode) (Ú. v. ES L 178, 17.7.2000, s. 1).

³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 1999/93/ES z 13. decembra 1999 o rámci Spoločenstva pre elektronické podpisy (Ú. v. ES L 13, 19.1.2000, s. 12).

akýmkoľvek nepotrebným zmluvným podmienkam, ktoré bránia mobilite spotrebiteľov;

9. zdôrazňuje, že vzhľadom na viazanie produktov je nevyhnutné jasne rozlišovať kombinácie produktov, ktoré sú na jednej strane výhodné pre spotrebiteľa aj banku a spoločné pre všetky odvetvia hospodárstva, a na druhej strane postupy, ktoré vedú k nečestnej súťaži;
10. domnieva sa, že prístup k základným finančným službám, ako otvorenie bankového účtu, je právom každého občana, a vyzýva Komisiu, aby v tomto zmysle vymedzila prekážky brániace výkonu tohto práva a vypracovala osvedčené postupy operátorov v retailovom finančnom odvetví;

Informovanosť a transparentnosť

11. domnieva sa, že informovanosť spotrebiteľov je zásadná na zabezpečenie hospodárskej súťaže medzi bankami; žiada kvalitnejšie a čitateľnejšie informácie, ktoré sú skutočne prístupné spotrebiteľom; zastáva názor, že v súčasnosti je získavanie týchto informácií pre spotrebiteľov neraz časovo náročné a zložité;
12. uznáva, že medzi zabránením informačnému preťaženiu a poskytnutím dostatočných informácií spotrebiteľom existuje napätie; uprednostňuje kvalitu informácií pred kvantitou; žiada preto Komisiu, aby vyzvala spotrebiteľské organizácie, aby určili, ktoré informácie považujú za nevyhnutné v súvislosti s poskytnutím možnosti primeraného výberu spotrebiteľovi;
13. žiada Komisiu, aby uskutočňovala kroky s cieľom zabezpečiť, že k existujúcim vnútroštátnym ustanoveniam poskytne odvetvie dodatočne spotrebiteľom skôr, než si otvoria účet, stručný prehľad podrobne uvádzajúci všetky náklady vrátane prípadných nákladov na zrušenie takým spôsobom, ktorý by bol porovnateľný v rámci EÚ; vyzýva Komisiu, aby predložila vhodné legislatívne návrhy v prípade, že odvetvie nedodrží svoje záväzky;
14. víta štúdiu Komisie týkajúcu sa regulačného prostredia pre retailové investičné produkty a verí, že na tomto základe bude možné lepšie zverejnenie nákladov, rizík a podmienok, čo tiež poskytne užitočné medzinárodné porovnanie;
15. odporúča vytvorenie jednotnej normy EÚ, v ktorej by dodávatelia poskytovali spotrebiteľom informácie o svojich základných produktoch, nákladoch a podmienkach, s cieľom umožniť ľahké a prehľadné porovnanie v tých prípadoch, v ktorých to momentálne viazané produkty neposkytujú; žiada, aby sa na požiadanie zverejňovali náklady hodnotového reťazca retailových finančných produktov s cieľom zabezpečiť rovnaké podmienky hospodárskej súťaže; navrhuje, aby odvetvie pracovalo na realizácii zriadenia vyhládavača, ktorý by v rámci EÚ umožnil ľahké a voľné cezhraničné porovnanie;

Vzdelávanie spotrebiteľov týkajúce sa retailového bankovníctva

16. žiada vytvoriť programy finančného vzdelávania zamerané na zvýšenie informovanosti spotrebiteľov v súvislosti s ich možnosťami spravovania peňazí;
17. podporuje úsilie Komisie a odvetvia finančných služieb zvýšiť úroveň poznatkov spotrebiteľov týkajúcich sa produktov finančných služieb a uskutočňovať programy vzdelávania v tejto oblasti, pretože je nevyhnutné, aby spotrebiteľia rozumeli informáciám,

ktoré predkladajú poskytovatelia produktov finančných služieb, a využívali ich;

18. pripomína význam rozvoja finančného vzdelávania, ktoré má dopĺňať primeranú ochranu spotrebiteľa, predovšetkým v oblasti retailového bankovníctva (napríklad pokiaľ ide o pôžičky, hypotéky, diverzifikované a bezpečné úspory a investície); vyzýva členské štáty a bankové odvetvie, aby prijali a zladili opatrenia na zvýšenie finančnej gramotnosti občanov vrátane detí, mladých ľudí, zamestnancov a dôchodcov s cieľom vzdelávať a posilniť postavenie spotrebiteľov a umožniť im tak nájsť lepšie, lacnejšie a vhodnejšie produkty a služby a podporiť konkurencieschopnosť, kvalitu a inováciu v rámci bankového odvetvia; pripomína, že spoľahliví investori môžu kapitálovým trhom poskytnúť dodatočnú likviditu;
19. žiada členské štáty, aby uvažovali o ustanovení inštitúcie nezávislého národného ombudsmana pre finančné služby;

Registre úverov a sprostredkovatelia

20. zdôrazňuje význam spoľahlivých údajov o úveroch a podvodoch pre banky a iných poskytovateľov úverov dostupných na spravodlivom a transparentnom základe; trvá však na potrebe ochrany osobných údajov spotrebiteľa; žiada Komisiu, aby vymedzila prekážky výmeny údajov a predložila návrhy týkajúce sa interoperability registrov údajov rešpektujúce súkromný život spotrebiteľov a ich právo na prístup k vlastným osobným údajom a na ich opravu; domnieva, že spotrebiteľia by mali byť informovaní v prípade cezhraničných žiadostí týkajúcich sa ich údajov; víta zámer Komisie vytvoriť expertnú skupinu pre históriu úverov s cieľom pomôcť Komisii pripraviť vyššie uvedené opatrenia;
21. vyzýva Komisiu, aby zintenzívnila svoju činnosť súvisiacu so sprostredkovateľmi úverov (agentmi alebo maklérmi), a tým zabezpečila ochranu spotrebiteľa a zabránila nejasným postupom, ktoré mimoriadne poškodzujú zraniteľnejšie skupiny obyvateľstva; víta v tejto súvislosti záväzok Komisie zverejniť štúdiu, ktorá analyzuje trh sprostredkovateľov úverov v EÚ, prehodnocuje jeho regulačný rámec a skúma možný škodlivý vplyv na spotrebiteľov;
22. žiada Komisiu, aby spresnila a zharmonizovala zodpovednosť a záväzky sprostredkovateľov úverov podľa zásady „rovnaké podnikanie, rovnaké riziká, rovnaké pravidlá“, keďže pri predaji, správe a presadzovaní dohôd o finančných službách často vznikajú problémy; zdôrazňuje, že zovšeobecňujúci prístup jedného riešenia pre všetkých by nepriaznivo pôsobil na rozmanitosť produktov; pripomína Komisii, aby na jednej strane rozlišovala medzi informáciami, ktoré musia byť jasné, stručné, čitateľné a bezplatné, a poskytovaním poradenských služieb pre konkrétneho spotrebiteľa na strane druhej;

Spolupráca medzi bankami

23. víta, že Komisia ďalej skúma spoluprácu medzi bankami s cieľom zhodnotiť, kde by takáto spolupráca mohla viesť k ekonomickým výhodám a výhodám pre spotrebiteľov alebo a či by mohla spôsobiť obmedzenia hospodárskej súťaže; zdôrazňuje však, že výsledkom spolupráce medzi bankami, napríklad úverovými inštitúciami pôsobiacimi v rámci decentralizovaných sietí, môže byť ekonomický prínos a prínos pre spotrebiteľov, a že preto je nevyhnutná dôkladná analýza a objektívny prístup;
24. zastáva názor, že sporiteľne a družstevné banky, ako aj ostatné úverové inštitúcie, prispievajú významnou mierou k financovaniu miestneho hospodárstva a k rozvoju

vnútorného potenciálu regiónov a uľahčujú prístup k finančným službám pre všetkých spotrebiteľov; zdôrazňuje, že otvorené bankové trhy a rozmanitosť poskytovateľov sú predpokladom zlepšenia hospodárskej súťaže na celom bankovom trhu EÚ pod podmienkou, že nie je narušená hospodárska súťaž a že pre všetkých účastníkov trhu sú zaručené rovnaké podmienky podľa zásady „rovnaké podnikanie, rovnaké riziká, rovnaké pravidlá“;

25. domnieva sa, že nediskriminačná spolupráca medzi nezávislými úverovými subjektmi, ktoré medzi sebou stále súťažia, je účinnejšia a koncovému užívateľovi zabezpečuje väčšiu interoperabilitu a širšiu ponuku služieb a môže odvetviu pomôcť fungovať a prispieť k dosiahnutiu vyššie stanovených cieľov;

Platobné systémy

26. je presvedčený, že SEPA a smernica o platobných službách by mali priniesť riešenia v súvislosti s rozdrobenosťou a nedostatkom hospodárskej súťaže, ktoré odhalilo vyšetrenie v odvetví týkajúce sa platobnej infraštruktúry; pripomína, že prvá etapa SEPA nadobudla účinnosť 28. januára 2008 a vyžaduje integrované platformy zúčtovania a vyrovnania fungujúce na základe rovnakých pravidiel a technických noriem; zdôrazňuje, že kritéria prístupu k sieti SEPA by mali byť spravodlivé a transparentné a riadenie by malo zohľadňovať všetky zainteresované subjekty v systéme, nielen finančné inštitúcie; rovnako pripomína, že smernica o platobných službách zabezpečuje, že v oblasti prístupu k platobným systémom by nemalo dochádzať k diskriminácii, pokiaľ nejde o nevyhnutnú diskrimináciu smerujúcu k zabezpečeniu pred rizikami a ochrane finančnej a prevádzkovej stability; poukazuje na skutočnosť, že podľa zásady neutrality politik Spoločenstva sa nemá uprednostňovať žiadny spôsob platby a náklady spojené s využívaním rôznych platobných systémov majú byť transparentné, aby si spotrebiteľia mohli vybrať spôsob platby na základe úplného poznania skutočností;
27. vyzýva Komisiu, aby preskúmala, či transpozícia smernice o platobných službách znižuje počet poskytovateľov zúčtovacích služieb, a aby bezodkladne prijala opatrenia, ak hlavní poskytovatelia vytvoria monopolnú pozíciu, ktorá by mohla znížiť úroveň hospodárskej súťaže;
28. berie na vedomie, že Komisia a mnohé vnútroštátne orgány hospodárskej súťaže pri viacerých príležitostiach vyhlásili, že mnohostranné výmenné poplatky (MVP) samé osebe nie sú podľa článku 81 Zmluvy o ES zakázané; konštatuje však, že Komisia sa nedávno zamerala na zlučiteľnosť systému MVP s právnymi predpismi Spoločenstva o hospodárskej súťaži; odporúča Komisii, aby navrhla jasné usmernenia a určila opatrenia na nápravu nedokonalostí trhu; pripomína Komisii význam právnej stability pre účastníkov trhu, ako aj nových účastníkov, ktorá je potrebná na rozvoj a inovácie ich služieb;
29. verí, že je mimoriadne potrebné lepšie objasnenie, pokiaľ ide o metodiku a pravidlá pre správu MVP v prípade poplatkov za platby platobnou kartou a pre mechanizmy na výpočet medzibankových poplatkov za používanie bankomatov a platby iným spôsobom ako platobnou kartou; pripomína, že systémy priameho inkasa a úverových prevodov, ako napríklad SEPA, podporujú služby, ktoré spoločne ponúkajú dvaja poskytovatelia platobných služieb a spoločne požadujú dvaja spotrebiteľia, čím vytvárajú ekonomický prínos vďaka takzvaným účinkom siete; navrhuje, aby Komisia stanovila a oznámila všetkým zainteresovaným subjektom kritériá, na základe ktorých prevádzkovatelia trhu určia metodiku, ktorá sa má použiť na výpočet všetkých MVP, ktoré tým môže Komisia

vziať na vedomie s cieľom zabezpečiť skutočne rovnaké podmienky a presadenie všetkých pravidiel hospodárskej súťaže;

30. pripomína Komisii, že je rovnako potrebné zamerať sa na poplatky a ceny, ako aj dosiahnuť väčšiu transparentnosť odvetvia v súvislosti s oznamovaním vlastností platobných produktov a služieb spotrebiteľom, a ich práv a povinností ako používateľov, a tým podporiť väčšiu hospodársku súťaž na trhu;

o

o o

31. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Rade, Komisii, Európskej centrálnej banke a Výboru európskych orgánov bankového dohľadu.